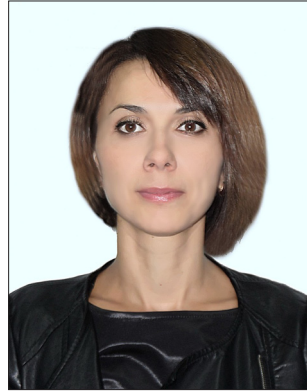


УДК: 372.8

Ганна ГУБЕНКО

ІНТЕГРАТИВНА ПЕДАГОГІЧНА БІОЕТИКА ЯК ПЕРСПЕКТИВА ОСВІТНЬОГО ДИСКУРСУ

(Інформаційний огляд Шостого Національного Конгресу з біоетики, Київ, 27–29 вересня 2016 року)



Даний матеріал присвячений авторським враженням від Шостого Національного Конгресу з біоетики, якій відбувся в Києві 27–29 вересня 2016 року. Висвітлюється тематика пленарного та секційних засідань Конгресу, яка була присвячена обговоренню актуальних питань пов'язаних з розвитком новітніх біомедичних технологій, нанотехнологій; правових конструкцій у сфері біоетики; біоетичної освіти та виховання; екологічної біоетики; філософських узагальнень сучасних проблем біоетики. В ході аналізу зазначаються учасники Конгресу – спеціалісти, науковці різних сфер суспільства та представники різних релігійних конфесій, що свідчить про трансдисциплінарний характер сучасної біоетики. Автор закликає до творчого переосмислення структури та методології біоетики. Впровадження і розвиток інтегративної педагогічної біоетики дозволить Україні стати одним із лідерів у розвитку біоетики, зробити якісний стрибок у реформуванні освіти в цілому.

Ключові слова: Конгрес з біоетики, інтегративна педагогічна біоетика, біоетична освіта, біоетицист.

З 27 по 29 вересня 2016 року в м. Києві проходив Шостий Національний Конгрес з біоетики. Організаторами форуму виступили Національний науковий центр з медико-біотехнічних проблем при Президії НАН України, Інститут медицини праці НАМН України, Міністерство Охорони здоров'я України та Інформаційний центр з біоетики. У 2001 р. був проведений Перший Національний конгрес з біоетики. На тепер це вже традиційний захід, який регулярно проводиться раз на три роки. У масштабному сенсі для мене Конгрес виступає головною ознакою провідних подій у сфері біоетики в Україні.

Особливістю цього року стало проведення в рамках Конгресу спеціального семінару, присвяченого 75-тій річниці трагедії Бабиного Яру – «Медицина та біоетика після Голокосту», організованого разом із фахівцями зі Сполучених Штатів Америки (Національний музей медицини України). В контексті теми учасниками обговорювалися виступи: «Аналіз дослідження етики

Вересаєва: її відповідність до і після Нюрнберга», «Медичні дослідження під час і після Другої світової війни», «Питання відповідності Нюрнберзького кодексу сучасності» (С. Міллер (США), Б. Юдін (Росія), П. Вітте (Україна)).

У столиці однією з центральних подій став жалобний захід у державному історико-культурному заповіднику «Бабин Яр». Особисто мене вразила також виставка робіт німецько-італійського фотографа Луїджі Тоскано «Проти забуття». В Києві були представлені близько 50 портретів людей (усього ж у проєкті задіяні 200 портретів, серед них близько 60 образів із України), які пережили Голокост. Цікаво, що на Вітчизні митець розташовував портрети у вікнах будівлі старої пожежної вежі на березі Некара у Маннгаймі. Портрети у київському парку були розташовані просто неба і, можна було, умовно подивитись «наскрізь людини», відчути пережиті біль та страждання.

Під час пленарного засідання ми прослухали виступи Тіщенко П.Д. (док. філос. наук, провідний співробітник Інституту філософії РАН) «Назад в «майбутнє»: історія та сучасність проєктів біотехнологічного морального поліпшення людини», Пиріга Л.А. (Академік АМН України, член комісії з біоетики при Президії НАНУ) «Біоетика в системі освіти та виховання за сучасних суспільно-моральних обставин в Україні», Кисельова М.М. (док. філос. наук, проф. НАОМА України) «Мораль і право в екологічній етиці», Гревцової Р.Ю. (керівник Українського відділення Міжнародної мережі відділень Кафедри ЮНЕСКО з біоетики) «Актуальні правові та етичні проблеми розвитку громадського здоров'я в Україні», Цирді Т.М. (професор Державного університету медицини і фармації ім. Н.А. Тестеміцану, Республіка Молдова) «Біоетика В.Р. Поттера в стратегії виживання: досвід навчання в Республіці Молдова», Вітте П. (Генеральний директор БО «Інформаційний центр з біоетики», член комісії з біоетики при Президії НАНУ) «Спецзастосування токсикантів - історичні, правові, етичні аспекти», Мішаткіної Т.В. (проф. Міжнародного державного екологічного університету ім. А.Д. Сахарова, Республіка Білорусь) «Концепція управління технологічними ризиками в контексті соціальної біоетики», Фольмана Й. (проф., директор Інституту медичної етики та історії медицини Рурського університету, Німеччина) «Викладання клінічної етики в лікарнях Німеччини: зміст, дидактичні методи та загальнонаціональна оцінка програми навчання».

Під час конгресу, авторка спільно з професором Йоханом Фольманом презентували доповідь в Національному медичному університеті ім. О.О. Богомольця, присвячений питанням клінічної етики в клініках Німеччини, також відповіли на численні питання слухачів. Учасники конференції відвідали Київський міський клінічний онкологічний центр, де проф. Й. Фольман і зав. відділенням паліативної медицини

центру Ол. Калачов дали відкрите інтерв'ю про паліативну медицину й хоспіси в Україні. Слухачів зацікавили питання реалізації біоетичних освітніх практик, які в більшості своїй все ще залишаються невирішеними щодо перспективи нашої подальшої співпраці.

Подальша робота Конгресу пройшла в тематичних секціях: Філософські узагальнення сучасних проблем біоетики; Біоетичні проблеми в часи збройних конфліктів та надзвичайних ситуацій; Біоетика і право; Етична експертиза біомедичних досліджень, досвід роботи комісій з питань біоетики; Етичні аспекти новітніх біомедичних технологій; Етичні проблеми нанотехнологій та біобезпека; Екологія і біоетика; Біоетика в системі освіти та виховання.

На засіданні «Біоетика в системі освіти та виховання» була висвітлена цікава ідея взаємодії біоетики та мистецтва – «Досвід рефлексії і трансляції біоетичної проблематики засобами театральної драматургії» (Таранюк Г.П., Рибікова А.Ю., Єгоренков А.І., протоієрей Геннадій Батенко). Така ідея стала стимулом до розвитку нового театрального напрямку у ГО «Біоетика» в м. Суми. А.І. Єгоренков запропонував участь у біоетичному «спілкуванні» (до 100-річчя медичного диплома М.А. Булгакова) на базі театру ім. Л. Українки. І, на сьогоднішній день, громадська біоетична організація в м. Суми виступає ініціатором впровадження через театральні події, наприклад, у школах, тем складного біоетичного характеру. Дякуючи А.Ю. Рибіковій, в організації відбулися читки п'єс, готуються сценічні презентації нової німецької драматургії (Проект «ШАГ+11»). Хочеться висловити особливу подяку за активну взаємочасть А.Ю. Рибіковій, А.І. Єгоренкову, Г.П. Таранюку.

В заключній частині та підписах до резолюції, великим проривом цього року є звернення до Міністерства освіти і науки України – розглянути можливість підготовки фахівців в галузі біоетики у відповідних вищих навчальних закладах, дослідити питання про біоетичну складову у процесі виховної і навчальної роботи на всіх рівнях освіти – від дошкільних до вищих навчальних закладів.

У перспективі варто визначитися зі створенням при НАМН України академічного університету для підготовки фахівців з біоетики – біоетиків, трансдисциплінарних кафедр післядипломної освіти для спеціалістів. Такі кафедри мають поліпшити якість освіти у сфері біоетики, створити нові перспективи освітніх досліджень. Саме такого статусу вимагає інтегративна педагогічна біоетика як галузь знання в рамках нового гуманізму. Інститут біоетики на сьогодні може змінювати в такому напрямку класичний варіант навчання як у школах, так і у вищих навчальних закладах. Модифікувавши освітню тенденцію, біоетика зможе практично довести свою спроможність на освітніх теренах.

Анна Губенко. Интегративная педагогическая биоэтика как перспектива образовательного дискурса (Информационный обзор Шестого Национального Конгресса по биоэтике, Киев, 27-29 сентября 2016 года)

В данном обзоре автор делится впечатлением от Шестого Национального Конгресса по биоэтике, который состоялся в Киеве, 27-29 сентября 2016 года. Анализируется тематика пленарного и секционных заседаний Конгресса, которая была посвящена обсуждению актуальных вопросов, связанных с развитием новейших биомедицинских технологий, нанотехнологий; правовых конструкций в сфере биоэтики; биоэтического образования и воспитания; экологической биоэтики; философских обобщений современных проблем биоэтики. Представлены участники Конгресса: ученые, медики, биологи, философы, юристы, психологи, педагоги, представители различных религиозных конфессий, практикующие врачи и социальные работники. Автор призывает к творческому переосмыслению структуры и методологии биоэтики. Внедрение и развитие интегративной педагогической биоэтики позволит Украине стать одним из лидеров в развитии биоэтики, сделать качественный скачок в реформировании образования в целом.

Ключевые слова: Конгресс по биоэтике, интегративная педагогическая биоэтика, биоэтическое образование, биоэтицист.

Ganna Hubenko. Integrative Pedagogical Bioethics as Prospect of Educational Discourse

The given article is devoted to author's impressions about The Sixth National Congress from Bioethics, which took place in Kyiv on 27-29 September, 2016. Reveals the theme of the plenary and breakout sessions of Congress, which was devoted to discussion of topical issues related to the development of new biomedical technologies and nanotechnology; legal structures in the field of bioethics; bioethical education and training; environmental bioethics; philosophical generalizations contemporary issues of bioethics. The members of the Congress are identified including generally domestic and foreign specialists: scientists, medicians, biologists, philosophers, lawyers, psychologists, educators, representatives of different religious confessions, practitioners and social workers. Updated transdisciplinary nature of modern bioethics. It is analyzed as different areas of bioethics differentiated education. The author calls for a creative rethinking of the structure and methodology of bioethics. Implementation and development of integrative pedagogical bioethics allow Ukraine to become a leader in the development of bioethics to make a qualitative leap in education reform in general.

Keywords: Congress on Bioethics, Integrative pedagogical bioethics, bioethical education, teacher-bioethicist.

Губенко Ганна, кандидат філософських наук, доцент кафедри соціально-гуманітарної освіти СОІППО; директор ГО «Біоетика».

E-mail: hanna.hubenko@gmail.com

Hubenko Ganna, PhD, Associate Professor of Social and Humanitarian Education of Sumy Institute of Postgraduate Pedagogical Education; director of the NGO «Bioethics».